

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Marielund 2020

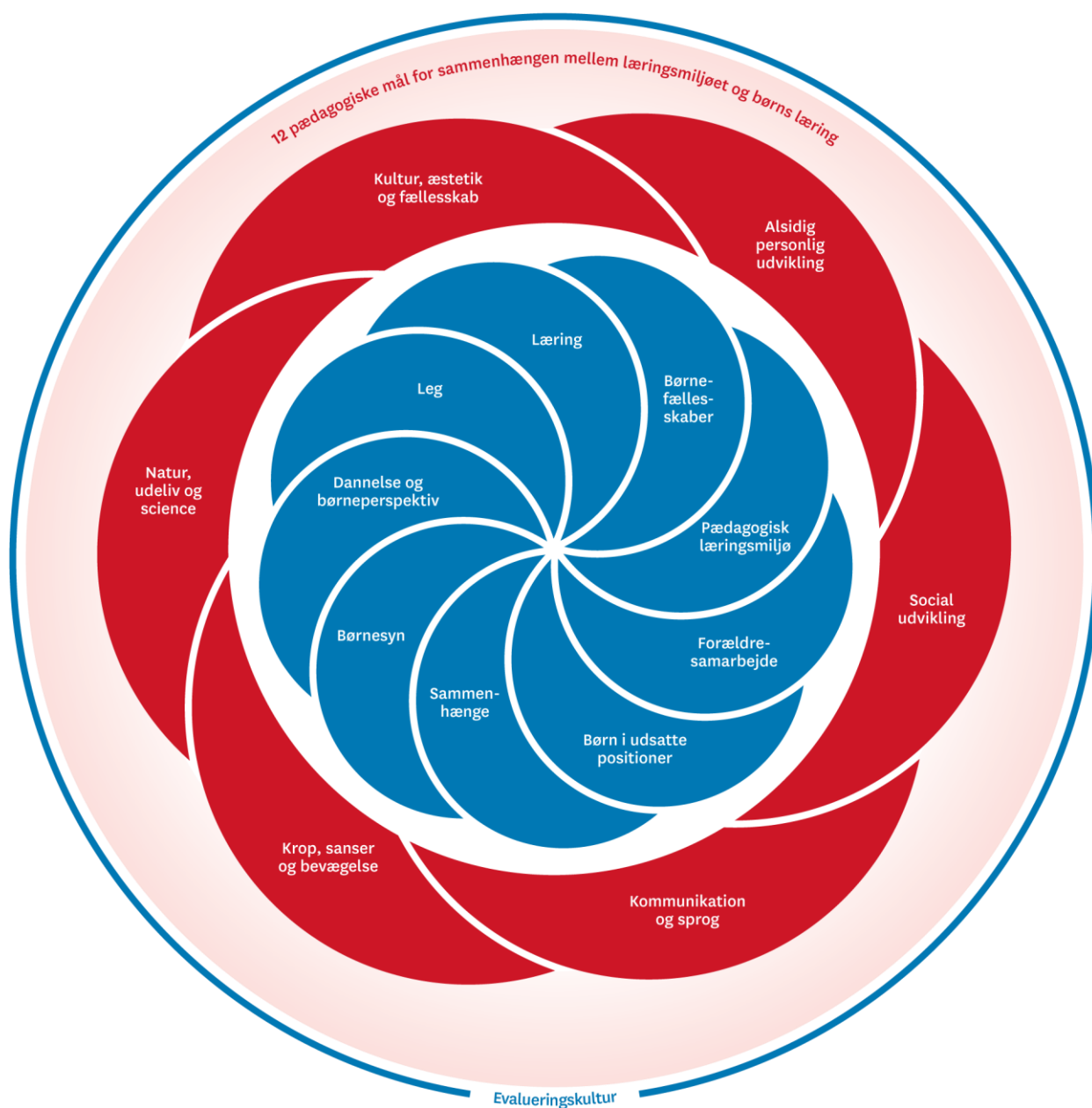
Alle børn har brug for at kende de 9
H'er

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Børnehuset Marielund	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber.	6
Samarbejde med forældre om børns læring	8
Børn i udsatte positioner	9
Pædagogisk læringsmiljø	10
Sammenhæng til børnehaveklassen	12
Inddragelse af lokalsamfundet	14
De seks læreplanstemaer	15
Alsidig personlig udvikling	16
Social udvikling	17
Kommunikation og sprog	19
Krop og bevægelse	20
Natur, udeliv og science	22
Kultur, æstetik og fællesskab	23
Evalueringsskulturr	26

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.](#)

Børnehuset Marielund

Velkommen til Børnehuset Marielund

Vi er en specialbørnehave, som er normeret til 15 børn i alderen 3-7 år.

Vi er 7 pædagoger og 1 afdelingsleder. I perioder har vi også studerende.

Vi ligger i midtbyen tæt ved Marielundskoven. Børnehuset er en landsbyordning og en del af Marielundskolen og vi ligger på samme matrikel. Vi har vores egen legeplads tilknyttet til Børnehuset, hvor børnene primært bruger deres ude tid og hvor der er tænkt ind i mindre læringsmiljøer, hvor børnene kan fordybe sig i leg med hinanden. Vi benytter også skolens ude- og inde arealer. Herunder bl.a. læringscenter, hal og svømmehal. Vi er opmærksomme på Børnehuset læringsmiljøer således, at de opfylder kriterierne for de 6 læreplanstemaer.

Børnehuset er et tilbud for børn med sociale og emotionelle udfordringer. Børn med forskellige diagnoser, der kræver specielle hensyntagen til den enkelte for at kunne tilgodese udvikling og trivsel for såvel det enkelte barn som gruppe.

Børnehusets primære opgave er, at være med til, at udvikle børnene og deres familie så barnet har de bedste forudsætninger for at starte i 0. klasse i almen folkeskole regi.

Vi har et læringsmiljø i Børnehuset som tager afsæt i de 6 læreplanstemaer og hermed tilgodese børnenes mulighed for at udvikle sig både socialt og følelsesmæssigt. Vi har bl.a. fokus på leg, sociale relationer og læringsmiljøer.

Marielundskolen -og Børnehus er et Specialcenter, hvor ledelsen og medarbejdernes fælles vedtagne mission er som følger:

Vi arbejder på Marielundskolen -og Børnehus, fordi vi finder det interessant at udvikle et tilbud til nogle børn og deres familier, som af forskellige årsager, ikke har kunnet rummes i det almene dagtilbud eller folkeskole.

Vi ønsker at støtte børn og familier så meget i deres udvikling, at de igen bliver i stand til at blive integreret i Kolding Kommunes dag eller folkeskoletilbud, gerne i deres oprindelige dagtilbud eller skole og klasse, således at de kan få en afgangseksamen på lige fod med deres jævnaldrende kammerater.

Vi udviser en større grad af rummelighed i forhold til barnets adfærd, når denne udtrykker angst, utryghed og andet, der kræver specialpædagogisk indsats.

Vi ønsker, at vi på Marielundskolen -og Børnehus, og i alle samarbejdsrelationer, møder hinanden respektfuldt med åbent sind, i en dialog der har til formål at yde vores bedste. Dette gælder såvel personale, børn og forældre.

Som udgangspunkt gælder 2 overordnede regler på Marielundskolen og -Børnehus:

1. Det er de voksne der bestemmer.
2. Ingen må forhindre, at andre kan udvikle sig personligt, socialt og skolefagligt.

Marielundskolen og Børnehus er et tilbud i Kolding Kommune for børn/elever med massive socio-emotionelle vanskeligheder og tidlig følelsesmæssige skader. Marielundskolen og Børnehus rummer ligeledes børn/elever med diagnoser, deriblandt ADHD.

Den primære opgave er, at tilbyde et relevant undervisnings- og behandlingstilbud, hvor forældrene spiller en stor rolle. Vi tilbyder endvidere udvidet familiekontakt for, at skabe mulighed for en udviklings- og forandringsproces for forældrene, hvor de kan skabe mulighed for forandring i familien, som kan understøtte deres børns læring, udvikling og forandring. Vi søger, at løse denne opgave ved at give omsorg, undervisning og behandling i et terapeutisk miljø, der er karakteriseret ved forudsigelighed, sammenhængende og tilbagevendende strukturer, som er udviklende i forhold til at rumme og stimulere målgruppen. Vi arbejder ud fra en systemisk tankegang med elementer fra miljøterapien.

Vi arbejder ud fra de 9 H'er. Forudsigelighed og genkendelighed i det daglige arbejde med børnene er afgørende for vore børns tryghed og læring. Følgende forventes derfor opfyldt i hverdagen således vores børn ved hvad de skal.

1. Hvad skal vi lave?
2. Hvorfor skal vi lave det?

3. Hvornår skal vi lave det?
4. Hvor skal vi lave det?
5. Hvem skal vi lave tingene sammen med?
6. Hvordan laver vi det?
7. Hvor længe (hvor meget) skal vi lave det?
8. Hvordan afslutter vi?
9. Hvad skal vi bagefter?

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber.

Børnesyn:

Grundlæggende er vi underlagt, men også tilhænger af det børnesyn, som FN's Konvention fra 1989 beskriver. Børn er demokratisk ligestillet og er ens for loven, på samme måde som en voksen. Børn har derfor ligeledes brug for at lære og forstå, at vold eksempelvis ikke er tilladt, at man respekterer andres holdninger og meninger, og at alle har ret til at blive hørt. Børn skal derfor både høres, ses og forstås uden at blive gjort forkert, på samme måde skal børn vide hvad de kan, skal og må. Det betyder ikke at børnene kan bestemme og gøre hvad de vil, da dannelse indeholder en hverdag, der er planlagt og struktureret. Vores ramme til børnene er, at de skal udvikle sig i dette, og her er vores opgave at guide dem ind i den ramme. Vores børnesyn ligger dermed også op til, at der er ting de voksne bestemmer, og så er der ting, som børnene selv kan få medbestemmelse i. I arbejdet med børnene i, er børnesynet på samme måde en stor del af hverdagen som selve dannelsen. Den planlagte hverdag, skal ligge op til, at børnene lærer og dermed udvikler sig i en retning, hvor de få mulighed for at få en forståelse for normer og værdier i samfundet.

Dannelse og Børneperspektiv

Begrebet dannelse dækker over en betegnelse for dels en pædagogisk norm med indhold af opdragelse og undervisning. Dels at være en social norm, der udpeger og har til hensigt at fremme en bestemt adfærd, væremåde, opførsel og viden. Børnene vil møde voksne, som tager del i at skabe en kultur, hvor tydelige værdier og normer er gældende for, hvordan vi som voksne lærer børnene at være sammen med andre.

Børn kan ikke opdrage sig selv, derfor har de brug for tydelige voksne. Ved at vi, som voksne, gå forrest som et godt eksempel, vil vi skabe rum og mulighed for at børnene kan indgå i børnefællesskaber. Børnefællesskaber, hvor ikke kun en bestemt leg eller aktivitet bliver målet, men hvor dannelsen indgår som en skabende del i forhold til det at lære at være sammen med andre på hensigtsmæssig måde.

At børn har de samme rettigheder og den samme eksistentielle ret til at være til og have en god og værdifuld barndom, hvor de kan vokse op og blive duelige individer. At børn har egne uforbeholdne meninger, holdninger og ønsker til, hvordan hverdagen kunne se ud samt hvad den kan indeholde.

I Børnehuset giver vi børnene muligheder for at deltage i planlagte aktiviteter og fællesskaber. Der skabes også rum for, at børnene har mulighed for at udtrykke og vælge hvad de gerne vil fordybe sig i. Vores børn har særligt brug for en forudsigelighed og struktureret ramme.

Børnenes perspektiv kommer til udtryk, når de fx vælger en aktivitet på legepladsen. Som voksne sætter vi rammerne for, hvordan lege kan foregå udenfor, men det er børnene selv der bestemmer, hvad de gerne vil lege og med hvem. Derefter bliver der givet plads til, at børnene kan udfolde sig spontant i den aktivitet, de går i gang med.

Leg - et fælles pædagogisk grundlag:

I dagtilbudsloven står der bl.a. i indledningen af § 7 at *"dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv"*.

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Børnehusets pædagogiske læreplan skaber plads og rum til alle børn. Vi har et særligt fokus på børn i udsatte positioner. Læring og udvikling skal ses ift. det enkelte barn og tilpasses derefter. Vi skal derfor skabe de rammer der gør, at barnet er en del af fællesskabet. Børn har forskellige behov af stimuli for, at kunne skabe udvikling, hvilket vi gør i forhold til, at møde børnene i deres nærmeste udviklingszone.

Børnene har brug for forudsigelighed og struktur og de har særligt brug for tydelige og omsorgsfulde voksne som sætter og skaber rammen for bl.a. leg, sociale relationer, børnefællesskaber, dannelse osv.

Vi tilbyder ude liv, turdage, kreativt værksted og gymnastiksal benyttes til aktiviteter med leg og bevægelse, leg med tal, bogstaver, rim og remser, samt de børneinitierede (børneindførte) lege og børnestyret leg.

Vores læringsmiljøer er indrettet således det giver grobund for aktiviteter som fanger børnenes nysgerrighed og interesse. De indbyder til leg, fordybelse, kreativitet og bevægelse. Der-

udover har vi vores udeareal på legepladsen som indbyder til leg, bevægelse, læring og samspil med kammeraterne. Læringsmiljøerne tilrettes efter børnegruppe og kan ændres ved behov.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

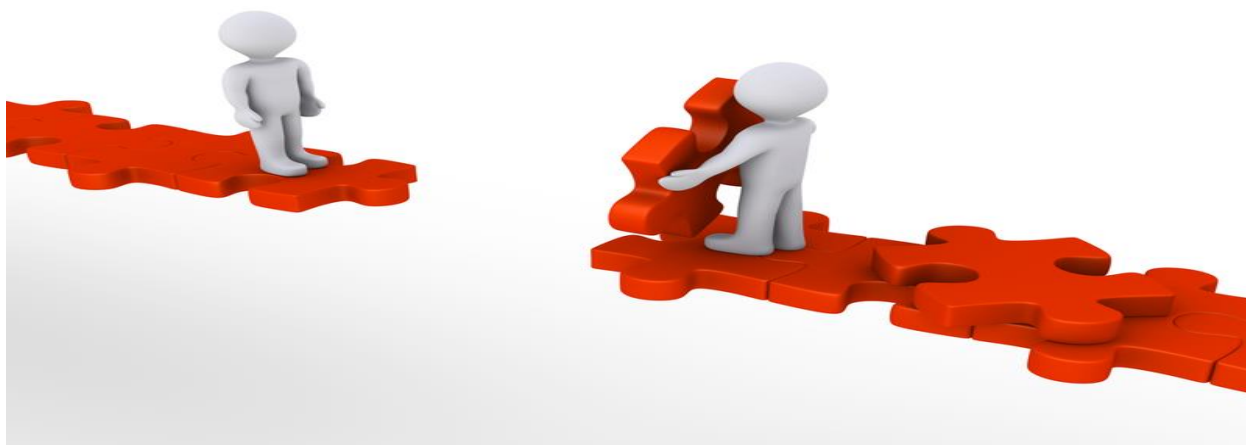
Forældresamarbejde:

Vi har fokus på tæt samarbejde med forældrene i hverdagen og omkring brobygning mellem hjem og institution, hvortil der tilrettelægges en indsats efter barnets behov og udvikling. Hvilket understøtter det enkelte barns trivsel, udvikling, dannelse og læring. Dette kan understøtte vores indsats og vores pædagogiske arbejde og være med til at det enkelte barn og familien får den hjælp der måtte være behov for.

Vi tilbyder et udvidet forældresamarbejde, hvor primær pædagogen har til opgave, i samarbejde med forældrene, at lave individuelle indsatser omkring barnet. Det er både personalet og den enkelte forældres ansvar at være en del af den indsats, der skal tilgodeses barnets trivsel, læring og udvikling.

En del af vores pædagogiske arbejde ligger i relations arbejdet som bygger på tillid, tryghed og omsorg, hvor den enkelte families behov vil blive tilgodeset. Forældrearrangementer i form af forældre-kaffe, forældremøder, infoaftener med intern/ekstern personale.

Via en tavle, i Børnehuset, er det muligt at læse om de daglige aktiviteter vi tilbyder i Børnehuset samt diverse informationer. Billeder og information om dagen findes på Mit Kolding/Nem Børn.

Børn i udsatte positioner:

Da vi arbejder med børn i udsatte positioner vil vores fokus være at alle børn understøttes uanset forudsætninger og baggrund, så de oplever at være en del af fællesskabet. Fællesskabet og det pædagogiske arbejde skal være grobund for, at trivsel, læring og udvikling fremmes hos barnet.

Vi tilbyder en hverdag med mindre børnegrupper. Det betyder at vi har to grupper som kaldes Uglerne og Brumbasserne. Der vil henholdsvis være 7 og 8 børn fordelt i grupperne. Vi har bl.a. fokus på børneperspektivet ind i børne- og vokseninitierede lege, som tilgodeser børnefællesskabet.

Hverdagen er tilrettelagt således, at hvert barn har et skema, skemaet er med tekst og pikto-grammer der hjælper børnene til genkendelighed og forudsigelighed. Der bliver taget højde for det enkelte barns nærmeste udviklingszone, hvilket også kommer til udtryk i de handleplaner, vi laver på børnene. Dette vil altid være et vilkår og stiller dermed krav til personalets evne til at aflæse, tyde og bedømme det enkelte barn i en given aktivitet inden, under eller efter aktiviteten.

Når vi observerer på det enkelte barn, så er det med udgangspunkt i, hvilke ressourcer og udfordringer barnet har og hvordan vi som personale imødekommer disse i vores daglige pædagogiske arbejde. Vi gør brug af dette, så vi får skabt nogle succesoplevelser hos børnene, så de føler sig livsduelige og kompetente.

Når vi, på team møder, udarbejder handleplaner og indsatser omkring børn og deres familie, så gøres dette i samarbejde med andre relevante fagpersoner fx fysioterapeut, høre-tale konsulent, børnefamiliehuset, BUPA, PPR, psykolog etc.

Pædagogiske læringsmiljøer:

Læringsmiljøerne er tilpasset den nuværende børnegruppes behov og interesser, samt læreplanstemaerne, hvor børnenes perspektiv også bliver en del af processen.

Børnehusets personale arbejder målrettet med en sammenhæng mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Således vi i højere grad kan give plads til, at børnene kan engagere sig, stille spørgsmål, eksperimentere, undre sig og føle sig trygge. Derfor er det også en mulighed, at vi fremadrettet kan, evaluere og omskabe nogle af rummene.

Børnemiljøet skabes mellem børn og deres omgivelser.

Vi sikrer, at børnemiljøet støtter op om arbejdet med de pædagogiske læringsmål. Der skelnes mellem tre børnemiljøer: det fysiske, det psykiske og det æstetiske børnemiljø.

Det fysiske børnemiljø handler om institutionens fysiske rammer indendørs og udendørs. Her vægter vi, at der både er plads til aktiv leg og bevægelse og til fordybelse. Endvidere er vi opmærksomme på, at de fysiske rammer er både trygge og sikre for børnene.

Vi har arbejdet med de fysiske rammer, med udgangspunkt i børnenes ideer og ønsker, og har lavet et fortæller rum, et legerum, et krea rum og et motorik rum. Her har både børn, forældre og personale været inddraget.

Ligeledes arbejder stuerne kontinuerligt med det fysiske børnemiljø for at tilpasse de fysiske omgivelser til det børnene efterspørger fx, hvor skal bordet i legerummet stå når vi skal sidde og spille sammen, kan vi rykke rundt på noget legetøj så børnene bedre kan få fat i det, de gerne vil lege med.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne. I overensstemmelse med vores værdier og pædagogiske principper har vi fokus på det enkelte barns forudsætninger og behov og på, at møde barnet hvor det er. Vi møder barnet med anerkendelse og respekt, og vi søger at fremme et miljø, hvor barnet kan indgå i trygge fællesskaber og danne venskaber og sunde relationer til både børn og voksne generelt og i Børnehuset.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børnene gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem. Her er vi optaget af, at Børnehusets indretning, aktiviteter og atmosfære er behagelig for børnene at være i, og udfordrer dem sanseligt. Vores tiltag med eksempelvis krea og motorik rum udfordrer børnene på sanseoplevelser fx at kravle højt op i en ribbe, trille rundt på bolde, balancere mellem madrasser og forskellige materialer der er specielt tiltænkt formålet. Når vi i Børnehuset planlægger pædagogiske aktiviteter har vi også det æstetiske børnemiljø med i vores overvejelser fx når vi har madlavning bliver vi opmærksomme på sanserne når vi dufter, rører og smager.

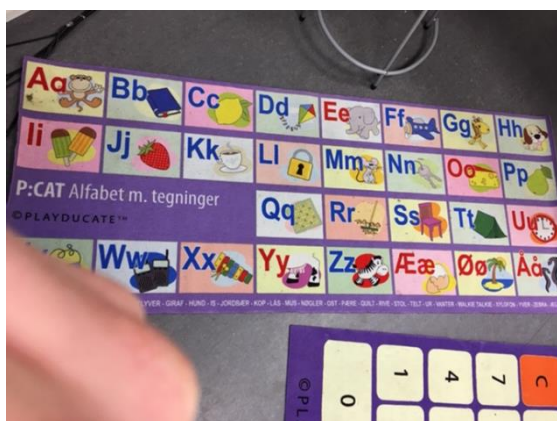
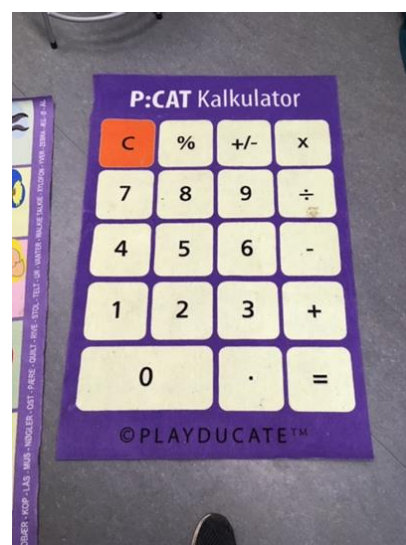
Mål.

Vi giver børnene en følelse og oplevelse af, hvad det vil sige at gå i skole.

Vi præsenterer dem for fagligt stof og gøre dem yderlig modtagelig til, at modtage voksen beskeder og efterleve dem.

Vi præsenterer dem for klasserumsledelse. Det vil sige at vi, arbejder med, at styrke deres evner til tage hensyn til andre børn, lytte og ikke afbryde, vente på tur, at give de andre børn arbejdsro.

Vi motiverer dem til aktivt at deltage i undervisningen ved anderkendelse og ros. Vi styrker deres forskellige kompetencer, og derved øges deres selvværd og selvtillid i yderlig positiv retning. Vi vil via positive oplevelser med fagligt stof, motivere og bibringe børnenes lyst og motivation til yderlig indlæring.

Metode.

Fra børnenes 1 dag i Børnehuset bliver der arbejdet med deres sociale adfærd. Vi arbejder med at styrke deres kompetencer til, at efterleve almene sociale normer og regler i yderlig positiv retning. Vi arbejder ligeledes dagligt med deres sproglige formåen, begrebsverden, datoer, årstider, deres fin og grov motorik. Vi synger ligeledes sange og har dialogisk oplæsning.

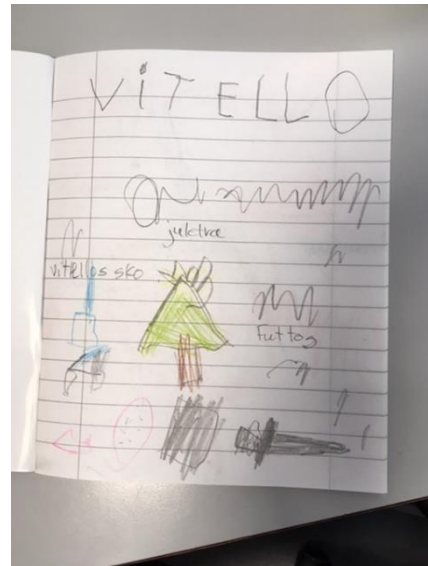
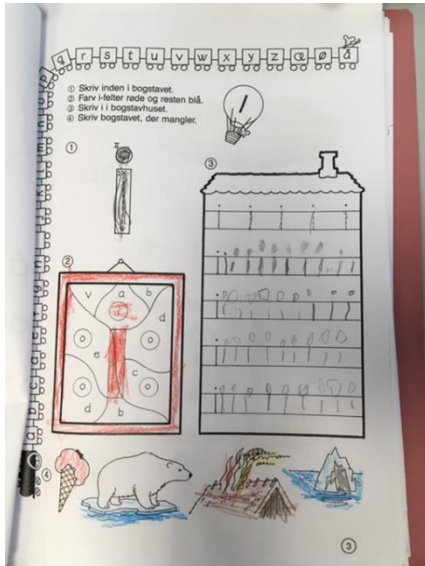
De kommende skolebørn har hver uge undervisning via legende indlæring, i sproglig opmærksomhed og matematik.

I matematik er undervisningen bl.a. med Godtfreds

Dyrehandel. Dette er et læringsstilmateriale med forskellige aktiviteter og der bliver arbejdet med tallene op til 20. Der bliver ligeledes øvet i at skrive tal og arbejdet med lette regnestykker, former og figurer, højre og venstre.

I sproglig opmærksomhed arbejdes der med de forskellige læringsstile – her arbejder vi med materialet Gyserslottet og det leges ind i børnene at øve i bogstavkendskab, holde på en blyant, tegne indenfor stregerne osv.

I sproglig opmærksomhed arbejdes der med, rim og remser. Der bliver ligeledes klappet stavelser, klasket bogstaver på bogstave tæppe, arbejdet med at lære alfabetet både skriftlig og mundtligt, vokaler og konsonanter. Der er dialogisk oplæsning, hvor børnene tegner og børneskriver om historien.

Sproglig opmærksomhed – her er nogle af de ting, børnene har arbejdet med i forbindelse med bogstaver.

Inddragelse af lokalsamfundet

I vores lokalområde - går vi mange ture i Marielundskoven, som ligger lige bagved Marielundskolen og Børnehus. Her kan man løbe på skrænter og nyde den smukke natur.

Uanset vind og vejr, så er der altid plads til en masse ture i Legeparken. Her kan man gylge, vippe, køre mooncar, rutsje og tage en tur på Tarzanbanen.

Vi benytter også områderne omkring Koldinghus, hvor de skønne græsarealer indbyder til leg. Klimaparken bliver også brugt, samt de mange omkringliggende stisystemer, Kolding Bibliotek, Koldinghus, Nicolai for Børn, skolens busser til 2 ture ud af huset i ugen, Nicolai Kirke til gudstjeneste til jul, boldbanerne til ved Pædagogisk center til Motionsdag og krible krable.

De seks læreplanstemaer

De lovgivningsmæssige rammer

I dagtilbudsloven stilles krav om, at alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart, der giver rum for leg, læring og udvikling og som tager højde for børnegruppens sammensætning.

Lærerplanen indeholder flg. seks temaer:

- Alsidig personlig udvikling
- Sociale kompetencer
- Sproglige kompetencer
- Krop og bevægelse
- Naturen og naturfænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier

Børnehusets pædagogiske læreplan skaber rummelighed for alle børn. Børn har behov for forskellige stimuli for at skabe udvikling. Vi søger at styrke hvert enkelt barn i dennes udvikling, således at alle børn oplever at være en del af fællesskabet.

Vores opgave er at skabe rammerne for den læring og udvikling hvert barn oplever.

Rammerne gør det muligt for barnet at være en del af fællesskabet.

Vi bruger læreplanens mål på alle børn alt efter, hvor barnet er. Nogle børn kan have brug for at få styrket deres sproglige udvikling, hvor andre har brug for guidning og ydrestyring ift. de sociale kompetencer.

I har som forældre også en rolle ift. de pædagogiske læreplaner. Læring foregår både hjemme og ude, heriblandt daginstitutionen, skolen og blandt kammeraterne.

Alsidig personlig udvikling

Mål:

- Barnet fungerer i socialt fællesskab.
- Barnet kan knytte venskaber.
- Barnet udvikler selvforståelse og selvværd.
- Barnet oplever egen værdi i fællesskaber.
- Barnet kan regulere sig selv og sin adfærd.
- Barnet anderkender andre menneskers grænser.
- Barnet kan sætte egne grænser, mærke sig selv og sine behov.
- Barnet er trygt, hvilket er en forudsætning for at udvikle tillid til andre.
- Barnet kan træffe selvstændige beslutninger.
- Barnet bliver livsdueligt.
- Barnet bliver selvhjulpen.
- Barnet kan modtage kollektiv besked.

Metode:

- Vi værdsætter barnet for det, det er og kan.
- Vi italesætter ønsket adfærd.
- Vi benævner og anderkender, når barnet drager omsorg for andre.
- Vi fokuserer på barnets potentialer og kompetencer.
- Vi skaber rammer, hvori barnet kan mestre eget liv.
- Vi udfordrer barnet til at blive nysgerrig på skjulte talenter.
- Vi er bevidste om, at vi voksne er rollemodeller.
- Vi strukturerer dagen, så barnet har forudsigelighed og dermed tryghed.
- Vi guider forældre og giver konkrete redskaber og råd til understøttelse af barnets udvikling.

Aktiviteter:

- Vi spiser sammen i små grupper.
- Vi samtaler med børnene i grupper.
- Vi filosoferer sammen.
- Vi har tid til samtaler om stort og småt med det enkelte barn.
- Vi spiller rollelege, leger teater og udklædning.
- Vi støtter børnenes samtaler med andre børn.
- Vi hjælper børnene til at forstå andre børn og voksnes grænser.
- Vi lytter til det enkelte barns ytringer.
- Vi hjælper barnet til at bruge et passende ordforråd.
- Vi inddrager barnet i opgaver og ansvar f.eks. madlavning, bordækning og oprydning.
- Vi giver barnet alderssvarende opgaver og ansvar.
- Vi anderkender barnet som et unikt individ.
- Vi øver børnene i at modtage fællesbeskeder, f.eks. ved ture, leg/sanglege.
- Vi øver at "vente på tur", f.eks. ved ture, leg og spisning.
- Vi hjælper børnene med at blive bevidst om hygiejne.
- Vi lægger vægt på god aflevering og afhentning.
- Vi har tæt kontakt til forældrene, f.eks. Mit Kolding, telefonisk og til planlagte møder.

Social udvikling

Mål:

- At læringsmiljøerne understøtter børnenes trivsel, udvikling af sociale færdigheder og deres tilhørsforhold i et fællesskab.
- At vi giver barnet mulighed for indflydelse og deltagelse, der bliver til fælles gavn og engagement.
- At barnet udvikler evnen til empati og udviser omsorg over for andre.
- At barnet lærer at udsætte egne behov (i forhold til alder).
- At barnet lærer at forhandle og indgå kompromisser i leg, hvor de lærer at løse og håndtere konflikter.
- At barnet indgår i positive relationer med børn og voksne.
- At barnet lærer om de forskellige spilleregler i lege og formår at indgå i dem.
- At barnet bliver i stand til at skabe venskaber.
- At barnet kan modtage en kollektiv besked.
- At barnet udvikler deres evne til at handle kollektivt.
- At barnet kan agere i forskellige miljøer.
- At barnet kan deltage aktivt og ansvarligt i fællesskabet.
- At vi som pædagogisk personale ser forskelligheder som en ressource og en styrke i arbejdet med fællesskabet.

Metode:

- Når vi er i samværet, så er vi omsorgsfulde, empatiske og anerkendende voksne.
- Vi er rollemodeller, der udviser de gode eksempler på, hvordan man er i samværet med andre mennesker.
- Vi bestræber os på, at alle voksne er enige om, hvordan der bidrages positivt ind i fællesskabet og går forrest.
- Vi giver børnene en stemme ind i deres ønsker, ideer og forslag ind i leg, fællesskabet og venskaber på tværs.
- Vi støtter op om og anerkender børnene i deres følelser og når tingene bliver svære.
- Vi støtter og guider børnene i legerelationer og aktiviteter, når der er behov for fælles løsning på en konflikt.
- Vi bestræber os på, at ingen børn holdes uden for fællesskabet – alle skal have buddet om at være med, ellers forsøges legen/aktiviteten at blive tilpasset, så alle har lige deltagelsesmuligheder.
- Vi tilpasser fællesskabet, så alle børn har muligheder for at være en aktiv del af dette.
- Vi tilrettelægger aktiviteter i nærmiljøet, hvor man møder andre mennesker, man skal vise hensyn til.

Aktiviteter:

- Vi er delt op i løbet af dagen i grupper, hvor det på skift er forpligtende fællesskaber og selvvalgte.
- Vi samles til måltider og fælles morgensang med resten af skolen.
- Vi har en kultur omkring, at man snakker pænt til hinanden, man siger godmorgen og farvel.
- Vi snakker med børnene om andres personlige grænser og gør opmærksom på det ved at spørge: "Hvordan tror du, han/hun har det?" "Hvad sker der?" "Hvad kan du gøre i stedet for?"
- Vi støtter børnene i at aflæse legekoder og sociale spilleregler ved at sætte ord på følelser og kropssprog.
- Vi lytter til børnene og hjælper børnene med at lytte til hinanden.
- Vi har en kultur om, at vi er fælles om at hjælpe hinanden, er omsorgsfulde og udviser ansvar.
- Vi sørger for at give børnene mulighed for at hjælpe med praktiske opgaver, såsom at dele madpakker og drikkedunk ud til hinanden og sige: "værsgo' – madro".
- Vi skaber ro og struktur, hvor vi tager forbehold ud fra det enkelte barns behov.
- Vi anerkender og snakker med børnene om forskelligheder, hvor fokus ligger på styrkerne ved disse og synliggøre dem på en positiv måde.
- Vi forbereder børnene på at kunne begå sig på flere forskellige arenaer, fx på restaurant, i legeparken, gåture i byen, bibliotek etc.
- Vi lærer børnene at vente på tur og vise hensyn til hinanden.
- Vi hjælper barnet med at indgå i fællesskabet og tilpasser fællesskaberne således, at alle kan deltage med det, den enkelte kan.
- Vi hjælper barnet med at opbygge venskaber.

Kommunikation og sprog

Mål

- At det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- At det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.
- At barnet lærer at kommunikere sprogligt så det kan udtrykke følelser og behov og indgå i fællesskaber.
- At udvikle et større ordforråd.
- At barnet lærer at lytte.
- At barnet opnår en sproglig dannelse.
- At barnet udvikler forståelse for tal/bogstaver og symboler.
- At barnet lærer at håndtere konflikter via sproget.
- At barnet lærer at aflæse ansigtsudtryk/kropssprog.
- At barnet lærer at vente på tur.

Metode:

- Vi fungerer som sproglige rollemodeller.
- Vi tilstræber at forstå barnet.
- Vi sætter ord på handling.
- Vi skaber rum for dialog, hvor der øves tale/lytte positioner.
- Vi taler med det enkelte barn om dets oplevelser.
- Vi bruger understøttende sprogstrategier, hvis nødvendigt.
- Vi er opmærksomme på vores stemmeføring.
- Vi har et tæt samarbejde med tale- og hørekonsulenten.
- Vi er tydelige voksne.
- Vi bruger dokumentation som middel til dialoger mellem barn og forældre, barn og pædagoger, barn og barn via NemBørn og billeder i børnehøjde.
- Vi guider børnene til at indgå i børnefællesskabet.
- Vi prioriterer legen højt. Dvs. giver plads og rum til legen og tilstræber, at vi mindst mulig afbryder den.
- Vi arbejder med børnemapperne.
- Vi forsøger at skabe små kroge til leg og fordybelse.
- Vi forsøger at nedbringe unødig støj.
- Vi deltager i og rammesætter børns leg.
- Børnene har tilgang til bøger, skriveredskaber og papir. De bliver herigennem introduceret til bøgernes univers samt nysgerigheden til skriftsproget skærpes.

Aktiviteter:

- Vi bruger rim, remser, læser historier og taler sammen.
- Vi har sang/rytmik hver uge.
- Vi bruger dialogisk læsning.
- Vi spiller billedlotteri, vildkatten og andre sprogspil i mindre grupper.
- Vi gentager børnenes sætninger korrekt.

- Vi opdeler børnene i mindre grupper. Fx når vi spiser bruger vi tiden til en hyggestund, hvor vi taler sammen, læser historie og børnene tilmed markerer, hvis de vil sige noget.
- Vi har morgensang dagligt, hvor vi deltager med skoledelen.
- Vi anerkender og opmuntrer børnene til at udtrykke deres følelser gennem sproget.
- Vi samtaler i mindre grupper, digter historier og fantaserer sammen.

Krop og bevægelse

Mål

- At fysisk aktivitet er en naturlig del af børnenes hverdag.
- At give børnene mulighed for at udvikle kropsbevidsthed og robusthed, fysisk og psykisk.
- At øge det enkelte barns bevidsthed om sund levevis, herunder sammenhæng mellem kost, trivsel, velvære og glæden ved fysisk aktivitet.
- At barnet får forståelse for at være skabt med naturlige behov.
- At øge det enkelte barns bevidsthed om kroppens muligheder.
- At give det enkelte barn mulighed for brug af alle sanser.
- At det enkelte barn bliver selvhjulpent.
- At give det enkelte barn tilpas udfordringer, så det udvider sine egne grænser og oplever at mestre.

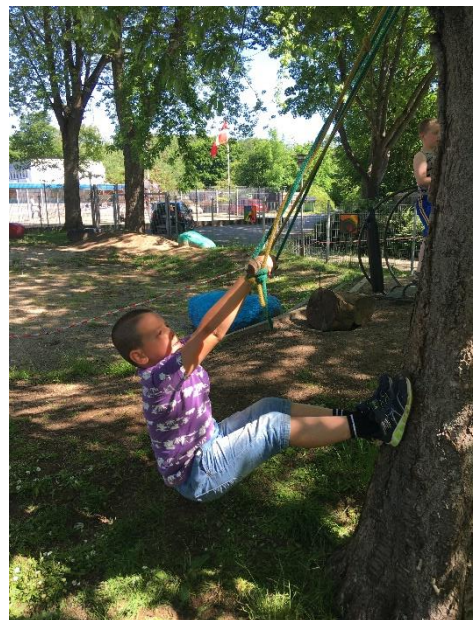
Metoder

- Vi har en ude/hjemme struktur i Børnehuset.
- Vi bestræber os på at have en udfordrende legeplads.
- Vi færdes i og benytter os af det afvekslende lokalmiljø/natur.
- Vi har dialog med forældre og børn om sund levevis.
- Vi har bevidst indrettet børnehaven, så den giver børnene motoriske og sansemæssige udfordringer. Tumlerum, pudrum, krea rum, køkken og legeplads.
- Vi understøtter børnenes glæde ved kropslig udfoldelse.
- Vi anerkender børnenes seksualitet i forhold til alder og behov.

Aktiviteter

- Vi har ture ude af huset som giver børnene mulighed for at bevæge og udfolde sig i en varieret natur.
- Børnene klatrer, går, løber, hopper, kravler, springer, ruller, hviler, snitter, kaster og slås for sjov.
- Vi undersøger og eksperimenterer ved at se, smage, lytte, lugte og føle på ting.
- Vi indretter rammer, ude som inde, som også opfordrer til bevægelse og fysisk aktivitet.
- Vi sørger for at alle tager fysisk del i hverdagens gøremål.
- Vi tilpasser de fysiske udfordringer til det enkelte barn og børnegruppe.
- Vi går i svømmehallen og gymnastiksal/hallen med skiftende børnegrupper.
- Vi leger sanglege, rytmik, lytter til musik og danser, bl.a. til morgensang.
- Vi igangsætter finmotoriske aktiviteter så som: male, klippe, klistre m.m.

- Vi har hjemkundskab, hvor børnene hjælper med at lave maden.
- Vi laver bål, leger med og i vand og leger med/i jord.
- Vi hjælper og vejleder børnene til selv at tage tøj af og på.

Natur, udeliv og science

Mål

- At give det enkelte barn et gennemgående kendskab til den danske natur, dets muligheder og dets fænomener.
- At det enkelte barn får en viden om, og begynder at kunne genkende, årstider med de tilhørende naturfænomener.
- At lære det enkelte barn at færdes i naturen på en hensigtsmæssig måde, så det er med til at passe på naturen.
- At det enkelte barn opnår kendskab til værdier og normer, som fordrer gode naturskikke.
- At barnet lærer, at naturen er en legeplads og et fritidsrum, som inviterer til fantasi, leg, kreativitet og fordybelse.
- At barnet igennem naturen løbende udvikler sin bevidsthed og robsthed omkring sine egne begrænsninger og formåen, både psykisk som fysisk.
- At barnet styrker og skærper sine sanser og motorik.
- At barnet bliver selvhjulpen ift. at hjælpe sig selv, og huske sine ting.
- At lære det enkelte barn, at vejret aldrig er en hæmsko.
- At det enkelte barn tillærer sig sociale færdigheder i samspil med andre børn og voksne.

Metode

- Busturene i skoven betyder, at børnene får de bedste forudsætninger for at få skærpet deres opmærksomhed og bevidsthed på det naturområde, som indeholder en vis diversitet og variation, hvad angår, dyr, træer og natur generelt.
- Hvad enten børnene er i skoven eller på legepladsen, har de muligheden for at træne deres sanser, motorik og opnå fordybelse.
- De voksne går forrest, som gode rollemodeller, og viser og guider børnene i, hvordan man er en god aktør i naturen. På samme måde, er der regler og retningslinjer, som børnene skal huske på.
- Børnene får plads og tid til at fordybe sig i naturen med fantasi og leg. De voksne planlægger aktiviteter, som gåture og lavet fordybelsesspor, med årstider i fokus.
- Der er indbygget rutiner, som går igen, gang til gang. Børnene får indflydelse og medbestemmelse i aktiviteter. De voksne vil altid bruge den tid, der er nødvendig, når det drejer sig om samtaleemner, store som små, så vi imødekommer børnenes nysgerrighed.
- De voksne tager ansvar for turene, og vejret bliver aldrig et negativt samtaleemne.
- Børnene har ude tid hver dag, hvad enten det er legeplads, gåtur eller bustur.

Aktiviteter

- Vi planlægger at alle børn har en tur dag med bus 1 gang i ugen. Vi er afsted fra 09.00 – 13.30. Turen går altid til samme skov med shelter.
- Vi fremmer, at børnene jævnligt bliver præsenteret for et insekt, dyr, plante eller et fænomen. Her får de information, og derefter repetition næste gang, man møder samme. På denne måde bliver udelivet også et læringsrum, hvor årsag og virkning mødes og skaber sammenhæng hos børnene.
- Vi har fokus på, hvad der er affald, og hvad der er organisk affald.
- Vi laver fælles aktiviteter, landart, hulebyggeri, brobyggeri, og indsamling af naturmaterialer til fordybelsesspor.
- Vi samtaler med børnene om alt, hvad der berører dem, når de er i naturen.
- Vi saver, snitter og laver kreative ting i naturmaterialer, som vi finder i skoven.
- Vi smager, dufter, rører osv. på det naturen byder på.

Kultur, æstetik og fællesskab

Mål:

- At barnet udvikler sin identitet og sin tilhørsforhold.
- At barnet udvikler sin kreativitet.
- At barnet opnår forståelse for og kendskab til omverden.
- At barnet får kendskab til forskellige udtryksformer.
- At barnets verdner hænger sammen, (hjem, dagtilbud, skole og lokalområde).
- At barnet får æstetiske oplevelser.
- At barnet udvikler almen dannelse.
- Vi prioriterer god omgangstone. (barn/barn, voksen/voksen og voksen/barn).
- At barnet lærer om forskellige danske traditioner.
- Vi taler med det enkelte barn om de forskellige familieformer og traditioner.

Metode:

- Vi giver børnene mulighed for at afprøve, udforske, forsøge og eksperimentere med forskellige materialer, teknikker, redskaber og oplevelser. Vi har vores KREA lokale, udeture med bus ud i naturen, hvor der også bliver arbejdet med natures materialer.
- Vi giver børnene sanseoplevelser. Vi arbejder med rytmik og deres sanser i små hold.

- Vi giver børnene oplevelser i naturen på ugentlige udedage. På udeture i nærområdet og på børnehusets legeplads.
- Vi har en ugentlig middag, hvor børnene deltager i indkøb og selve madlavningen.
- Vi har tumlerum, puderum hvor børnene kan udfordre egne og andres grænser både fysisk og psykisk.
- Vi udfordrer børnenes naturlige nysgerrighed. Via ligeværdig dialog om det der optager fællesskaber og det enkelte barn.
- Vi respekterer at hvert barn lærer i sit eget tempo og har sin egen måde at lære på, sine særlige evner og kompetencer.
- Vi anerkender det enkelte barns styrker og arbejder med at udvikle dem i yderlige positiv retning.
- Vi er sproglige rollemodeller. Vi italesætter deres styrker, opmuntre og arbejder med at øge deres selvværd og selvtillid i yderlig positiv retning.
- Vi arbejder med sproglig opmærksomhed og matematik bla via læringsstile.
- Vi taler om årstider, måneder, datoer, vejret. Vi italesætter begreber, vi har dialogisk oplæsning
- Vi arbejder med traditioner såsom, jul, påske fastehavn og guider børnene til anerkendelse af andres traditioner, religiøse holdninger.
- Vi giver børnene mulighed for at filosofere og afsøge forklaringer.
- Vi anerkender og opmuntrer deres tanker og lyst til at efterforske og undersøge i børnehøjde. Det være sig både praktisk, tankemæssigt.
- Vi taler om køn, dreng og pige.
- Vi taler om liv og død i børnehøjde.
- Vi italesætter og er anerkendende omkring de mange forskellige familieforhold børnene har.
- Vi giver barnet sin egen mappe, ved overgang fra Børnehuset til skole.

Aktiviteter:

- Vi spiser sammen i små grupper og lægger vægt på 5 min spise ro, god bordskik.
- Vi taler med børnene og skaber et rum, hvor de øves i at tale og lytte til hinanden. Vi har en ligeværdig dialog om børnenes oplevelser og om samtaler om de emner der fylder. Der bliver lagt vægt på at spisesituationerne skal være hyggelige, vi læser, fortæller historier og opmuntrer børnene til også at bruge deres fantasi til også at fortælle historier.
- Vi holder fødselsdag og fejrer hvert barn. Der bliver sat skilt med barnets navn på /og flag ved døren til Børnehuset, så alle

- der kommer i børnehuset ved hvem der har fødselsdag. Ligeledes bliver der sunget fødselsdagssang ved morgensang.
- Vi afholder fastelavnsfest, slår katten af tønden, hvor forældrene også er velkommen til at deltage. Vi går i kirke til jul, holder juleklippe dag, hvor der bliver hygget med æbleskiver, også med forældredeltagelse.
  - Vi har dialog med børnene om de forskellige religiøse trosretninger, og spørger ind til og anerkender andres kulturelle traditioner og holdninger.
  - Vi går på ture i lokalområdet og er opmærksomme på hvad vi møder på vejen og øver i, at se og tage hensyn til andre vi møder på vores vej. Vi besøger biblioteket, handler ind og øver børnene i at begå sig i de forskellige arenaer.
  - Vi har samling i grupperne hvor vi fortæller, læser, synger, leger, danser.
  - Vi har klædud tøj, hvor vi leger med og motiverer børnene til at bruge deres fantasi til f.eks. rolleleg.
  - Vi arbejder med billeddokumentation af børnenes hverdag, aktiviteter i børnehuset og på ture ud af huset.
  - Vi tager godt imod børn og forældre. Vi er opmærksomme på at alle, både børn og forældre, føler sig set, hørt og hjulpet ved aflevering og afhentning af deres børn. Forældre og andre er altid velkommen til at tage med på tur eller deltage i husets aktiviteter. Vi giver forældrene oplysninger om, hvornår vi kan træffes telefonisk. Vi er lydhøre, omsorgsfulde og anderkendende over for forældrenes forskellige problematikker og holdninger.
  - Vi lærer børnene, at sige goddag og farvel og en voksen tager personligt imod det enkelte barn.
  - Vi lærer børnene at rydde op, de hjælper med at dække borde, rydde af. De rydder op efter deres leg enten alene eller i fælleskab med andre børn og voksne. De hjælpes ad med at rydde op på udearealerne og på deres garderobeplads.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Planlægning, evaluering og dokumentation er væsentlige elementer i arbejdet med at udvikle og sikre kvalitet i den pædagogiske praksis. Vi afholder team møder en gang om ugen og her gennemgår vi børnene, hvor vi systematik drøfter børnene med vækstmodellen som arbejdsredskab samt daglig praksis, hvor vi har mulighed for at reflektere over vores praksis. Der er

på dagsordenen et punkt der hedder evaluering af praksis, hvor hver medarbejder forbereder sig ind i en drøftelse af egen praksis ift. hvor vi kan udvikles og ændre i praksis. Målet med dette er, at der på den måde opstår en evalueringskultur som giver et fælles fundament og ståsted ind i praksis.

Vi dokumenterer vores praksis ift. handleplaner på børnene, ved skriftlige projekter bl.a. omkring sansestimuli, rytmik, turdage og overgang fra børnehave til skole.

Vi anvender forskellige redskaber, fx SMTTE, kompetencehjul, Nem børn og handleplaner på børnene som ligges ind på Acadre.

Vi har et tæt samarbejde med bl.a. PPR, familieafdelingen, skole og dagtilbudsrådgivningen og forældrene. Og vi holder ugentlige møder med PPR og skole og dagtilbudsrådgivninger således at vi videregiver og drøfter de enkelte børn/ familier således at vi som institution kan understøtte og hjælpe barnet og familien bedst muligt.

Til BUAF bliver der hvert år udarbejdet en kvalitetsrapport. Denne bliver udarbejdet af ledelsen med både et tilbageblik på året, der er gået, og med strategi for, hvad der skal være fokus på i det fortløbende år. Kvalitetsrapporten bliver fulgt op af et møde med en af de pædagogiske konsulenter fra BUAF.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

I forhold til evalueringen den pædagogiske læreplan dagsordensættes de forskellige begreber og læreplanstemaerne løbende over 2 år på vores team møder. Her vil vi bl.a. evaluere om planen skal justeres og /eller rettes til og drøfte på hvilken måde vi fx har arbejdet med de 6 læreplanstemaer.

